

Анкета за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП

- декември 2021 г. -

Анкетата за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП¹ за периодот 2021 – 2023 година, спроведена во декември², покажува умерена нагорна ревизија на очекувањата за просечната стапка на инфлација, додека во однос на очекувањата за растот на БДП, тие се главно слични како во претходната анкета. Економските аналитичари ги поврзуваат ваквите очекувања главно со постепеното стабилизирање на состојбата предизвикана од пандемијата на ковид-19, пред сè како резултат на започнатиот процес на масовна имунизација, како во земјата, така и во странство, иако нагласуваат дека сепак сè уште постои висока неизвесност.

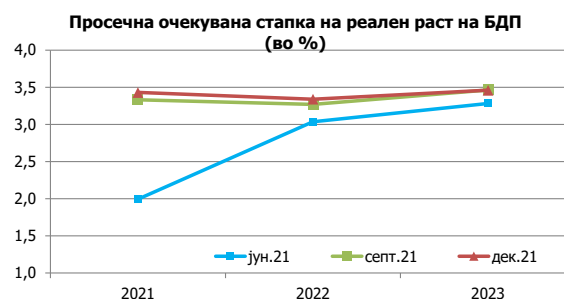
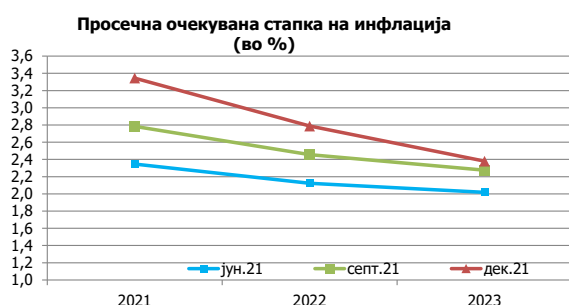
Во однос на **инфлацијата**, просечните очекувања за 2021 година се повисоки во однос на претходната анкета и упатуваат на просечна стапка од 3,3% (2,8% во претходната анкета). Малку повисоки се и очекувањата за 2022 и 2023 година, при што испитаниците очекуваат дека стапката на инфлација ќе изнесува 2,8% во 2022 година (2,5% во претходната анкета) и 2,4% во 2023 година (2,3% во претходната анкета). Слично како и во претходната анкета, испитаниците ги објаснуваат своите инфлациски очекувања во најголем дел со проблемите во синџирите на снабдување, повисоките цени на увезените добра, како што се цените на храната и енергијата, но и со постепеното стабилизирање на состојбата предизвикана од пандемијата на ковид-19 којашто би довела до зголемена домашна побарувачка. Исто така, испитаниците сметаат дека монетарните и фискалните мерки, како и растот на платите би придонесле кон повисок раст на инфлацијата. Сепак, испитаниците во најголем дел сметаат дека ваквите движења кај инфлацијата се со привремен карактер и дека од втората половина на 2022 година би можело да се очекува нивно постепено стабилизирање. Од друга страна, во време кога сè уште има висока неизвесност околу понатамошните случувања со корона-кризата, постои можност за евентуално пролонгирање и повторно воведување рестриктивни мерки за справување со вирусот. Ова би предизвикало дополнително зголемување на неизвесноста и забавување на закрепнувањето на домашната економија, како и пониски увозни цени, што, пак, би довело до пониска стапка на инфлација од очекуваната.

Во поглед на **економската активност**, во оваа анкета не се забележуваат некои поголеми промени во однос на очекуваната стапка на раст, во споредба со претходната анкета. Така, за тековната година е направена минимална нагорна ревизија на просечната очекувана стапка на економски раст, со што испитаниците сега очекуваат економски раст од 3,4%, наспроти растот од 3,3% во претходната анкета. За наредните две години не се направени промени во очекувањата во споредба со претходната

¹ Во 2017 година, Народната банка на Република Северна Македонија направи промена во анкетното истражување „Анкета за инфлациските очекувања“, којшто е преименувано во „Анкета за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП“, чијашто нова структура го следи кварталниот прашалник за професионални прогнозери (Quarterly Survey of Professional Forecasters, https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/survey_of_professional_forecasters/html/index.en.html), што го спроведува Европската централна банка (ЕЦБ), а воедно ја промени и структурата на примерокот, којшто сега е составен само од економски експерти.

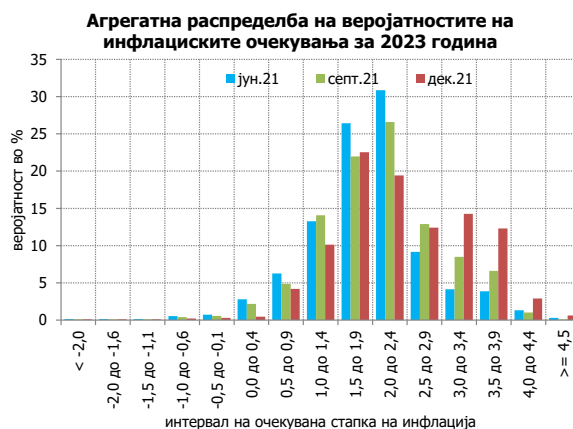
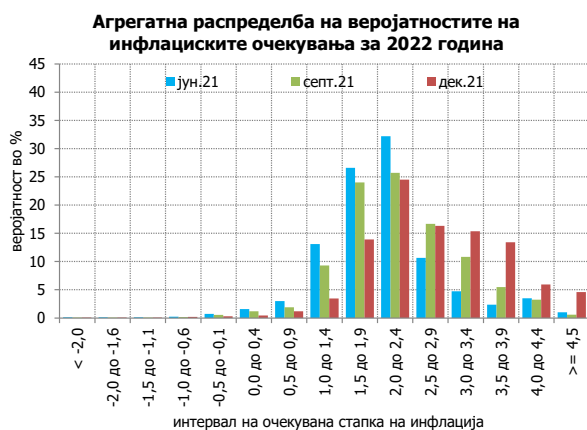
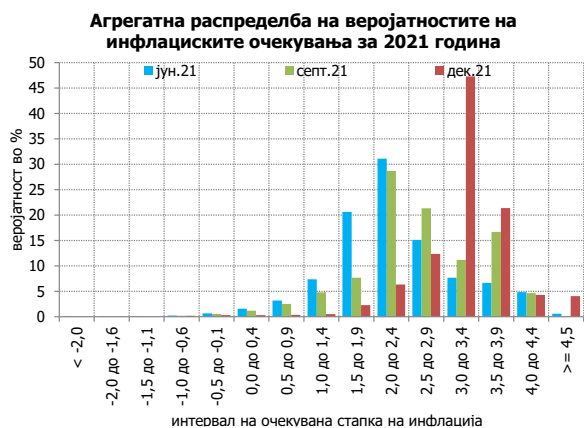
² Анкетата се спроведуваше во периодот од 9 до 16 декември 2021 година.

анкета, односно испитаниците повторно очекуваат раст од 3,3% во 2022 година и 3,5% во 2023 година. Ваквите очекувања за растот испитаниците и натаму ги поврзуваат пред сè со натамошната масовна имунизација во земјата и во странство, побрзото справување со ковид-19 во глобални рамки, пониската споредбена основа од минатата година, но и подобрите досегашни остварувања, зголемената странска и домашна побарувачка, преземените монетарни и фискални мерки, евентуалното започнување на преговорите за интеграција во ЕУ и враќањето на оптимизмот кај субјектите во економијата (кај потрошувачите и инвеститорите) и зголеменото остварување на капиталните проекти посебно во доменот на транспортот и енергетската инфраструктура. Исто така, како фактор се наведува и остварувањето на плановите за заздравување и за забрзан економски раст, коишто би можеле да имаат позитивно влијание врз растот во наредниот период и да придонесат за побрзо посткризно закрепнување на економијата. Сепак, и во оваа анкета, аналитичарите наведуваат дека постои висока неизвесност и ризици коишто би можеле негативно да се одразат врз идната патека на економски раст, како што се: продолжувањето на негативните ефекти од пандемијата на ковид-19, можното дополнително воведување заострени рестриктивни мерки како резултат на појавата на нови мутации на вирусот и недоволната ефикасност на веќе применуваните вакцини на овие мутации, намалувањето на домашната и странската побарувачка и воздржаност на домашните и странските инвеститори поради неизвесноста од пандемијата, како и евентуалното послабо остварување на капиталните инвестиции. Исто така, аналитичарите посочуваат и на неизвесност од геополитичките случувања, домашниот политички амбиент, како и на можноста за натамошна блокада на започнувањето на преговорите со ЕУ.

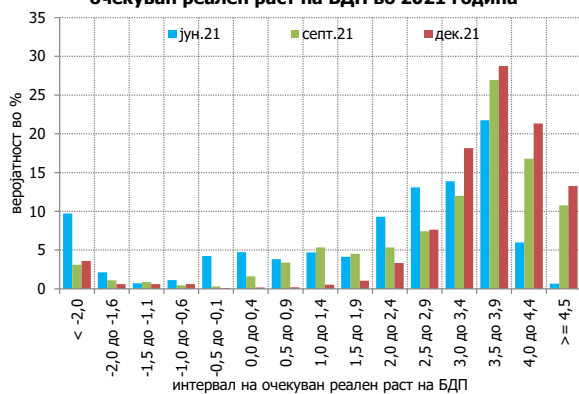
Во рамките на Анкетата, испитаниците даваат и свој поглед за **распределбата на веројатноста за остварување определени стапки во зададен интервал**. Овие оценки се користат за создавање на агрегатната распределба на веројатностите³. Агрегатната распределба на веројатностите за остварување на дадените стапки на инфлација и БДП во петнаесет интервали е прикажана на следниве графיקони, а резултатите главно се совпаѓаат со стапките коишто ги очекуваат испитаниците.

³ Агрегатната распределба на веројатностите претставува просек од оценетите веројатности од испитаниците за секој интервал на очекувана стапка на инфлација и стапка на раст на БДП.

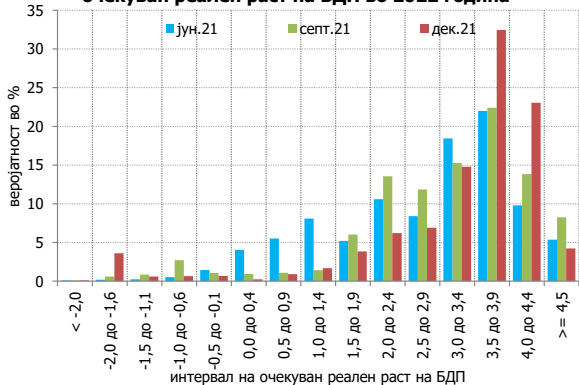

Во согласност со очекувањата за **стапките на инфлација**, во однос на претходната анкета, распределбата на веројатностите за оваа и за следните две години упатува на поместувања кон интервалите со повисоки вредности и концентрација на веројатностите во и околу интервалот на очекуваната просечна стапка на инфлација, за секоја година, соодветно.

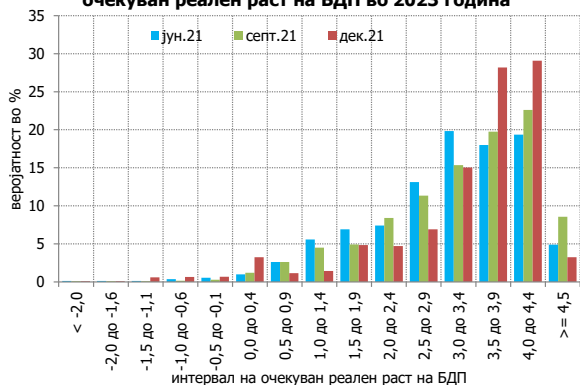
Агрегатна распределба на веројатностите на очекуван реален раст на БДП во 2021 година

Агрегатна распределба на веројатностите на очекуван реален раст на БДП во 2022 година

Агрегатна распределба на веројатностите на очекуван реален раст на БДП во 2023 година

И покрај непроменетите очекувања за **стапката на раст на БДП**, сепак кај распределбата на веројатностите се забележува поместување кон интервалите со повисоки позитивни вредности, за сите три години.